

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก
ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์
และชนเผ่าพื้นเมือง พ.ศ.
นายสุริยัน กองหนูเอียด กับคณะผู้เชิญชวน เป็นผู้เสนอ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ ผลกระทบที่อาจเกิดจากร่างพระราชบัญญัติ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของร่างพระราชบัญญัติ

๑. ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง พ.ศ.

☒ กฎหมายใหม่

☐ แก้ไขเพิ่มเติม

☐ ยกเลิก

๒. หลักการและเหตุผล

๒.๑ หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

๒.๒ เหตุผล

ประเทศไทยเป็นสังคมพหุชาติพันธุ์และพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภาษา วิถีชีวิต ภูมิปัญญา และความเชื่อตามจารีตประเพณี วัฒนธรรมเป็นของตนเอง มีการตั้งถิ่นฐานอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มตั้งถิ่นฐานบนพื้นที่สูง กลุ่มที่อาศัยตั้งถิ่นฐานบนเกาะแก่งหรือชายฝั่งซึ่งดำรงชีพด้วยการทำประมงและมีวิถีชีวิตพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล กลุ่มที่อาศัยในป่าซึ่งดำรงชีวิตด้วยการล่าสัตว์และเก็บของป่า และกลุ่มที่ตั้งถิ่นฐานบนพื้นที่ราบซึ่งมีวิถีชีวิตกลมกลืนกับคนไทยทั่วไปแต่ยังคงอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติรับรองให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมด้วยเหตุความแตกต่างทางเชื้อชาติ มีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนาและย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติหรือประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนาของตน มีเสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ มีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ มีเสรีภาพในการร่วมกันเป็นสมาคม สหกรณ์ ฟันฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ มีสิทธิจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน นอกจากนี้ ประเทศไทยยังให้การรับรองปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมืองและปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และยังให้สัตยาบันเป็นภาคีตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งพันธกรณีระหว่างประเทศที่ผูกพันประเทศไทยต้องถือปฏิบัติด้วย เนื่องจากผลการพัฒนาประเทศไทยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากอดีตถึงปัจจุบัน ส่งผลให้วิถีชีวิต อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประเพณี ภาษาดั้งเดิมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ได้เริ่มจางหายไปจากสังคมและยังถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมด้วยเหตุความแตกต่างแห่งเชื้อชาติและภาษา ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองในประเทศไทย ยังมีความด้อยสิทธิและไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิ

บางประการ เช่น การกำหนดสถานะของบุคคล การมีสิทธิอาศัยและใช้ประโยชน์ในที่ดินซึ่งมีการทับซ้อนกับพื้นที่อนุรักษ์หรือพื้นที่ที่อยู่ในความดูแลของทางราชการซึ่งไม่สามารถอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ได้ตามกฎหมาย ขาดการเข้าถึงการบริการสาธารณะขั้นพื้นฐาน รวมทั้งขาดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมหรือกิจการของรัฐหรือเอกชนที่อาจกระทบต่อสิทธิ วิถีชีวิต และชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ ดังนั้นจึงสมควรให้มีกฎหมายเพื่อส่งเสริมคุ้มครองสิทธิและวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองในประเทศไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๓. ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ

☐ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

☒ ประชาชนเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

นายสุรียัน ทองหนูเอียด กับคณะผู้เชิญชวน เป็นผู้เสนอ

ส่วนที่ ๒ การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

๑. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น

ประเทศไทยเป็นสังคมพหุชาติพันธุ์และพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภาษา วิถีชีวิต ภูมิปัญญา และความเชื่อตามจารีตประเพณีวัฒนธรรมเป็นของตนเอง มีการตั้งถิ่นฐานอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มตั้งถิ่นฐานบนพื้นที่สูง กลุ่มที่อาศัยตั้งถิ่นฐานบนเกาะแก่งหรือชายฝั่งซึ่งดำรงชีพด้วยการทำประมงและมีวิถีชีวิตพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล กลุ่มที่อาศัยในป่าซึ่งดำรงชีวิตด้วยการล่าสัตว์และเก็บของป่า และกลุ่มที่ตั้งถิ่นฐานบนพื้นที่ราบซึ่งมีวิถีชีวิตกลมกลืนกับคนไทยทั่วไปแต่ยังคงอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติรับรองให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมด้วยเหตุความแตกต่างทางเชื้อชาติ มีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนาและย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติหรือประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนาของตน มีเสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ มีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ มีเสรีภาพในการร่วมกันเป็นสมาคม สหกรณ์ ฟันฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ มีสิทธิจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน นอกจากนี้ ประเทศไทยยังให้การรับรองปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมืองและปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และยังให้สัตยาบันเป็นภาคีตามกติกา ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งพันธกรณีระหว่างประเทศที่ผูกพันประเทศไทยต้องถือปฏิบัติด้วย เนื่องจากผลการพัฒนาประเทศไทยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากอดีตถึงปัจจุบันส่งผลให้วิถีชีวิต อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประเพณี ภาษาดั้งเดิมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ได้เริ่มจางหายไปจากสังคมและยังถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมด้วยเหตุความแตกต่างแห่งเชื้อชาติและภาษา ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองในประเทศไทย ยังมีความด้อยสิทธิและไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิบางประการ เช่น การกำหนดสถานะของบุคคล การมีสิทธิอาศัยและใช้ประโยชน์ในที่ดินซึ่งมีการทับซ้อนกับพื้นที่อนุรักษ์หรือพื้นที่ที่อยู่ในความดูแลของทางราชการซึ่งไม่สามารถอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ได้ตามกฎหมาย ขาดการเข้าถึงการบริการสาธารณะขั้นพื้นฐาน รวมทั้งขาดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมหรือกิจการของรัฐหรือ

เอกชนที่อาจกระทบต่อสิทธิ วิถีชีวิต และชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ ดังนั้น จึงสมควรให้มีกฎหมายเพื่อส่งเสริมคุ้มครองสิทธิและวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองในประเทศไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญ

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง พ.ศ. ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดบทนิยามคำว่า “กลุ่มชาติพันธุ์” “ชนเผ่าพื้นเมือง” “ชุมชน” “สิทธิชุมชน” “ที่ดินของรัฐ” และ “พื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง” (ร่างมาตรา ๔)

(๒) กำหนดขอบเขตสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง โดยการกำหนดให้มีสิทธิทางวัฒนธรรมและการศึกษา สิทธิในที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ สิทธิในการกำหนดตนเอง สิทธิในความเสมอภาคและไม่ถูกเลือกปฏิบัติ สิทธิการมีส่วนร่วม สิทธิในการบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ (ร่างมาตรา ๖ – ร่างมาตรา ๑๗)

(๓) กำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ให้คำแนะนำแก่คณะรัฐมนตรีในการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการกำกับและติดตามนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ที่คณะกรรมการกำหนด เป็นต้น (ร่างมาตรา ๑๘ – ร่างมาตรา ๒๘)

(๔) กำหนดให้มีสภากลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแห่งชาติ ทำหน้าที่ประสานงาน แลกเปลี่ยนความรู้และสร้างความเข้าใจอันดีกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองกับสังคม เสนอนโยบายต่อคณะกรรมการ ส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองให้มีส่วนร่วมกับหน่วยงานของรัฐ เป็นต้น (ร่างมาตรา ๒๙ – ร่างมาตรา ๔๒)

(๕) กำหนดให้มีข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง โดยการกำหนดให้มีคณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง (ร่างมาตรา ๔๓ – ร่างมาตรา ๔๕)

(๖) กำหนดให้มีพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง โดยการให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดพื้นที่คุ้มครองได้ ตลอดจนการกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองทำหน้าที่จัดทำธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครอง ประเมินผลการดำเนินการตามแผนแม่บท เสนอแนะการปรับปรุงแผนแม่บทต่อคณะกรรมการ เป็นต้น (ร่างมาตรา ๔๖ – ร่างมาตรา ๕๐)

(๗) การกำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ทำหน้าที่หน่วยงานธุรการของคณะกรรมการ ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๕๑ – ร่างมาตรา ๖๑)

๒. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างพระราชบัญญัติ

- ๑) สำนักนายกรัฐมนตรี
- ๒) สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๓) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ๔) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๕) กระทรวงวัฒนธรรม
- ๖) กระทรวงศึกษาธิการ

- ๓) กระทรวงยุติธรรม
- ๔) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
- ๕) ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)
- ๑๐) สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๑๑) มูลนิธิชุมชนไท
- ๑๒) มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ

๓. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น

๑) ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดบทนิยามคำว่า “กลุ่มชาติพันธุ์” “ชนเผ่าพื้นเมือง” “ชุมชน” “สิทธิชุมชน” “ที่ดินของรัฐ” และ “พื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง” ในร่างมาตรา ๔

๒) ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดขอบเขตสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง โดยกำหนดให้มีสิทธิทางวัฒนธรรมและการศึกษา สิทธิในที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ สิทธิในการกำหนดตนเอง สิทธิในความเสมอภาคและไม่ถูกเลือกปฏิบัติ สิทธิการมีส่วนร่วม สิทธิในการบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ

๓) ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ให้คำแนะนำแก่คณะรัฐมนตรีในการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการกำกับและติดตามนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ที่คณะกรรมการกำหนด เป็นต้น

๔) ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้มีสภากลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแห่งชาติ ทำหน้าที่ประสานงานแลกเปลี่ยนความรู้และสร้างความเข้าใจอันดีกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองกับสังคม เสนอนโยบายต่อคณะกรรมการ ส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองให้มีส่วนร่วมกับหน่วยงานของรัฐ เป็นต้น

๕) ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้มีข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

๖) ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง โดยการให้อำนาจคณะกรรมการมีอำนาจกำหนดพื้นที่คุ้มครองได้ ตลอดจนการกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองทำหน้าที่จัดทำธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครอง ประเมินผลการดำเนินการตามแผนแม่บท เสนอแนะการปรับปรุงแผนแม่บทต่อคณะกรรมการ เป็นต้น

๗) ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ทำหน้าที่หน่วยงานธุรการของคณะกรรมการตามร่างพระราชบัญญัตินี้

๘) ท่านมีความคิดเห็นในประเด็นอื่น ๆ เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ อย่างไร

๔. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น

๔.๑ ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น

ตั้งแต่วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๕ รวมระยะเวลาจำนวน ๕๓ วัน

๔.๒ วิธีการรับฟังความคิดเห็น

(๑) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐบาล www.parliament.go.th

The screenshot shows the official website of the Thai National Assembly. The header features the assembly's logo and name in Thai and English. Below the header, there is a section titled 'การรับฟังความคิดเห็นต่อร่าง พ.ร.บ. ตามมาตรา 77 ของรัฐธรรมนูญ' (Public hearing on the draft of the 77th Amendment to the Constitution). A 'LIVE' button indicates that the hearing is currently taking place. The main content area displays the title of the draft law: 'ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง พ.ศ. ...' (Draft Bill on the Protection and Promotion of the Rights and Livelihoods of Ethnic Groups and Indigenous Peoples). It also shows the date of the hearing: 'รับฟังตั้งแต่วันที่ 22 เมษายน 2565 ถึงวันที่ 13 มิถุนายน 2565' (Hearing from April 22, 2022, to June 13, 2022). The footer contains the name of the committee: 'คณะกรรมาธิการการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง' (Committee on the Protection and Promotion of the Rights and Livelihoods of Ethnic Groups and Indigenous Peoples).

(๒) ส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ประกอบด้วย

- สำนักนายกรัฐมนตรี
- สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- กระทรวงวัฒนธรรม
- กระทรวงศึกษาธิการ
- กระทรวงยุติธรรม
- สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
- ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)
- สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- มูลนิธิชุมชนไท
- มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ

๕. สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

๕.๑ ข้อมูลทั่วไปผู้ร่วมแสดงความคิดเห็น

จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th ผู้เข้าชม จำนวน ๓๙๐ ราย ผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน ๑ ราย

จากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ องค์การเอกชน ที่ได้แสดงความคิดเห็นมี จำนวน ๑ ราย คือ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๕.๒ ผลการรับฟัง

ผลการรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th และจากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง สรุปได้เป็นรายประเด็นดังนี้

๑) ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดบทนิยามคำว่า “กลุ่มชาติพันธุ์” “ชนเผ่าพื้นเมือง” “ชุมชน” “สิทธิชุมชน” “ที่ดินของรัฐ” และ “พื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง” ในร่างมาตรา ๔

(๑) เห็นด้วย จำนวน ๑ คน (ผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นจากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th)

(๒) สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีความเห็นในประเด็นนี้ ดังนี้

- นิยามคำว่า “กลุ่มชาติพันธุ์” ควรรวมถึง “ชนเผ่าพื้นเมือง” เนื่องจากเป็นการยอมรับการมีอยู่ของกลุ่มคนทุกกลุ่มที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน และเป็นการแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องนิยามคำว่า “ชนเผ่าพื้นเมือง” ขึ้นอีก เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปโดยง่าย สะดวกและไม่สับสน

- นิยามคำว่า “พื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง” เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง เพื่อให้กลุ่มชาติพันธุ์ได้มีพื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำกิน และพื้นที่ทางวัฒนธรรมและจิตวิญญาณ ในการใช้สิทธิดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิมตามความสนใจได้อย่างสงบสุข ไม่ถูกรบกวน ซึ่งเป็นหลักการสำคัญที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๐ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๕๗ ได้คุ้มครองและรับรองสิทธิของชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ไว้ อีกทั้ง เป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่สืบสานเศรษฐกิจเชิงวัฒนธรรม โดยสมาชิกของชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่อาศัยในพื้นที่มีสิทธิในการใช้ประโยชน์จากที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการทำกินตามวิถีชีวิตวัฒนธรรม อยู่บนพื้นฐานของความสมดุลและยั่งยืน โดยให้ชุมชนเป็นแกนหลักในการจัดการร่วม (Co – Management) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและการเคารพ อัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีวิถีชีวิตผูกพันกับพื้นที่

- นิยามคำว่า “การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ” ไม่ควรบัญญัติไว้ในบทนิยาม เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๗ ได้คุ้มครองไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติในทางเชื้อชาติไว้เป็นกฎหมายระดับสูงสุดแล้ว อีกทั้งกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติฉบับต่าง ๆ ได้คุ้มครองไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติในประเด็นต่าง ๆ ไว้แล้วเช่นกัน เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๒๒ คุ้มครองไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติใด ๆ ต่อเด็ก พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ คุ้มครองไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติระหว่างเพศชายและเพศหญิงในการจ้างงาน พระราชบัญญัติความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓ และมาตรา ๑๗ คุ้มครองไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ และพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ

ชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕ คุ้มครองไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ นอกจากนี้กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights: ICCPR) ข้อ ๒๖ ข้อ ๒๔ และ ข้อ ๔ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีและมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม ได้คุ้มครองไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติในประเด็นต่าง ๆ รวมถึงประเด็นด้านเชื้อชาติไว้แล้ว

- นิยามคำว่า “ชุมชน และสิทธิชุมชน” ไม่ควรบัญญัติไว้ในบทนิยาม เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๓ ได้คุ้มครองสิทธิชุมชนไว้อย่างละเอียดและชัดเจนแล้ว

๒) ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดขอบเขตสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง โดยการกำหนดให้มีสิทธิทางวัฒนธรรมและการศึกษา สิทธิในที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ สิทธิในการกำหนดตนเอง สิทธิในความเสมอภาคและไม่ถูกเลือกปฏิบัติ สิทธิการมีส่วนร่วม สิทธิในการบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ (หมวด ๑ มาตรา ๖ – มาตรา ๑๗)

(๑) เห็นด้วย จำนวน ๑ คน (ผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นจากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th)

(๒) สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีความเห็นในประเด็นนี้ ดังนี้

- ประเทศไทยในฐานะรัฐภาคีของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม มีพันธกรณีต้องปฏิบัติตามมาตรฐาน ซึ่งกำหนดไว้ในกติกาดังกล่าว ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำและต้องดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไปให้มีความก้าวหน้า เช่น การให้สิทธิพิเศษบางประการ (Special Rights) เพื่อให้ชนกลุ่มน้อยสามารถรักษาอัตลักษณ์ ภาษา ลักษณะและขนบธรรมเนียมของตนเองได้ เพื่อช่วยให้ได้มาซึ่งความเท่าเทียมโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ แต่มิใช่การมอบอภิสิทธิ์ (Privilege) เหนือกลุ่มบุคคลอื่นในสังคม รวมถึงการได้รับประโยชน์จากบริการต่าง ๆ ได้ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในชีวิตการเมืองและเศรษฐกิจตามที่พึงได้รับ (Entitlement) โดยนโยบายและมาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นควรจัดอุปสรรคและส่งเสริมให้ชนกลุ่มน้อยสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น และรัฐพึงเคารพในการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและภาษา ตลอดจนสามารถรักษาและพัฒนา (Preserve and Develop) อัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ เมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗ วรรคสี่ กำหนดให้มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ประกอบกับมาตรา ๗๐ ซึ่งกำหนดให้รัฐพึงส่งเสริมและให้ความคุ้มครองชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เห็นว่าเป็นการกำหนดหลักการหรือมาตรฐานที่สอดคล้องกัน ซึ่งการที่กลุ่มชาติพันธุ์จะสามารถใช้สิทธิต่าง ๆ ตามที่พันธกรณีระหว่างประเทศและรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ได้ นอกจากการรวมกลุ่มที่เข้มแข็งแล้ว จำเป็นจะต้องมีกลไกการดำเนินการที่เชื่อมโยงและสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ จากภาครัฐด้วย เพื่อใช้เป็นช่องทางในการแสดงอัตลักษณ์และสะท้อนปัญหาที่อาจเกิดจากการเข้าไม่ถึงสิทธิต่าง ๆ ดังนั้น จึงควรมีบทบัญญัติที่เชื่อมโยงกับกลไกของรัฐในระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับชาติ

- ร่างมาตรา ๘ ของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้มีการส่งเสริมสนับสนุนการตั้งสถานศึกษานั้น ถือเป็นวิธีการส่งเสริมการพัฒนาทางวัฒนธรรมและภาษา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ส่งเสริมให้ชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์สามารถดำรงชีวิตตามวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตดั้งเดิมได้อย่างสงบสุข สอดคล้อง

ตามมาตรา ๗๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ จึงเห็นว่าเป็นหน้าที่ที่รัฐควรสนับสนุนให้มีการดำเนินการได้จริง

๓) ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้มีคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ให้คำแนะนำแก่คณะรัฐมนตรีในการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการกำกับและติดตามนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ที่คณะกรรมการกำหนด เป็นต้น (หมวด ๒ มาตรา ๑๘ – มาตรา ๒๘)

- เห็นด้วย จำนวน ๑ คน (ผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นจากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th)

๔) ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้มีสภากลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแห่งชาติ ทำหน้าที่ประสานงานแลกเปลี่ยนความรู้และสร้างความเข้าใจอันดีกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองกับสังคม เสนอนโยบายต่อคณะกรรมการ ส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองให้มีส่วนร่วมกับหน่วยงานของรัฐ เป็นต้น (หมวด ๓ มาตรา ๒๙ – มาตรา ๔๒)

(๑) เห็นด้วย จำนวน ๑ คน (ผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นจากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th)

(๒) สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีความเห็นในประเด็นนี้ ดังนี้

- มาตรา ๒๙ ของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดให้มีสภาชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครอง ส่งเสริม และมีส่วนร่วมในการกำหนดวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง โดยสมาชิกของสภาชาติพันธุ์ฯ มีที่มาจากผู้แทนกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งเลือกกันเองภายในกลุ่ม ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองเห็นว่าเป็นการแสดงให้เห็นถึงการเสริมความเข้มแข็งและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มต่าง ๆ อีกทั้ง สภาชาติพันธุ์ฯ มีบทบาทในการเชื่อมโยงกลไกภาครัฐด้วย เนื่องจากสภาชาติพันธุ์ฯ มีหน้าที่สรรหาผู้แทนกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองให้นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ตามมาตรา ๑๘ ของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่ารัฐยอมรับให้มีผู้แทนกลุ่มชาติพันธุ์เป็นส่วนหนึ่งขององค์กรที่ทำหน้าที่คุ้มครองกลุ่มชาติพันธุ์ในระดับชาติ อนึ่ง ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ที่เกี่ยวกับการคุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ได้มีการบัญญัติในลักษณะทานองเดียวกันแต่ใช้คำต่างกัน เช่น ใช้คำว่า “สมัชชากลุ่มชาติพันธุ์แห่งประเทศไทย” อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงหัวใจสำคัญของกระบวนการสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของกลุ่มชาติพันธุ์ในระยะยาว กระบวนการรวมตัวกันในรูปแบบสมัชชามีโอกาสที่จะยืดหยุ่น คล่องตัว เป็นแนวราบ และสอดคล้องกับ วิถีวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์มากกว่า

- มาตรา ๒๙ ของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง เห็นว่าเป็นการยอมรับและสนับสนุนกลุ่มบุคคลและชุมชนให้สามารถใช้สิทธิชุมชนได้ โดยมีความแน่นอนและชัดเจนยิ่งขึ้น โดยผู้แทนของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองสามารถเป็นสมาชิกของสภาชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแห่งชาติซึ่งเป็นองค์กรในการขับเคลื่อนการคุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์

๕) ทานเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้มีข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง โดยการกำหนดให้มีคณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง (หมวด ๔ มาตรา ๔๓ – มาตรา ๔๕)

(๑) เห็นด้วย จำนวน ๑ คน (ผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นจากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th)

(๒) สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีความเห็นในประเด็นนี้ ดังนี้

มาตรา ๔๓ ของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดให้จัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์ของ กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ในด้านการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง การพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามกฎหมายในการรับรองสถานะบุคคล การประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง และการประกาศและเพิกถอน เขตพื้นที่ที่มีกฎหมายกำหนดไว้เพื่อการอนุรักษ์หรือการใช้ประโยชน์ในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การผังเมือง และการดำเนินกิจการอื่นของรัฐ (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ)

๖) ทานเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง โดยการให้อำนาจคณะกรรมการมีอำนาจกำหนดพื้นที่คุ้มครองได้ ตลอดจนการกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองทำหน้าที่จัดทำธรรมนูญของพื้นที่คุ้มครอง ประเมินผลการดำเนินการตามแผนแม่บท เสนอแนะการปรับปรุงแผนแม่บทต่อคณะกรรมการ เป็นต้น (หมวด ๕ มาตรา ๔๖ – มาตรา ๕๐)

เห็นด้วย จำนวน ๑ คน (ผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นจากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th)

๗) ทานเห็นด้วยหรือไม่กับการกำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ทำหน้าที่หน่วยงานธุรการของคณะกรรมการตามร่างพระราชบัญญัตินี้ (หมวด ๖ มาตรา ๕๑ – มาตรา ๖๑)

(๑) เห็นด้วย จำนวน ๑ คน (ผู้ร่วมแสดงความคิดเห็นจากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th)

(๒) สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีความเห็นในประเด็นนี้ ดังนี้

มาตรา ๕๑ ของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ กำหนดให้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองขึ้นเพื่อเป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง สภาชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองแห่งชาติ และคณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง

เห็นว่า หากให้ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ โดยไม่ต้องจัดตั้งหน่วยงานหรือสำนักงานใดขึ้นใหม่ จะเป็นการประหยัดงบประมาณและบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรฯ เป็นองค์การมหาชนที่มีลักษณะเป็นศูนย์ข้อมูลทางด้านมานุษยวิทยาและสาขาที่เกี่ยวข้องทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีความคล่องตัวในการดำเนินงาน ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากรัฐบาล เพื่อการศึกษาวิจัยให้บริการทางวิชาการ และเผยแพร่ความรู้แก่ผู้สนใจและสังคมโดยส่วนรวม ซึ่งการดำเนินงานต่าง ๆ มิได้มุ่งหวังผลกำไรเป็นหลัก อีกทั้ง ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรฯ มีแนวนโยบายที่สำคัญว่า ความรู้เกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมของคนกลุ่มต่าง ๆ ในประเทศไทย เพื่อนบ้าน

ใกล้เคียง และมนุษยชาติ รวมถึงกลุ่มคนชั้นสูง ชาวบ้านทั่วไป และคนกลุ่มน้อย ควรมีการรวบรวมเก็บรักษาไว้ และสนับสนุนให้มีการศึกษาเรียนรู้ต่อไป เพื่อให้ประชาชนรู้จักความเป็นมาของตนเอง อีกทั้งยังเชื่อมโยงอดีต ปัจจุบัน อนาคตได้ ยอมรับในความแตกต่างหลากหลายของเพื่อนมนุษย์ที่มีปรัชญาและวิถีชีวิตที่เคารพใน ศักดิ์ศรีของกันและกัน ดังนั้น ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรฯ จึงมีความเหมาะสมที่จะเป็นหน่วยงานธุรการของ คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ ดังนั้น ควรแก้ไข เพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๗ เพื่อเพิ่ม วัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรฯ โดยให้มีฐานะ เป็นหน่วยงานธุรการของ คณะกรรมการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองสภาชาติพันธุ์และชนเผ่า พื้นเมืองแห่งชาติ และคณะกรรมการจัดทำข้อมูลวิถีชีวิตและประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย

๘) ท่านมีความคิดเห็นในประเด็นอื่น ๆ เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ อย่างไร
- ไม่มี -

ส่วนที่ ๓ รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างพระราชบัญญัติ

๑. ความเป็นมา สภาพปัญหา ความจำเป็นที่จะต้องตราพระราชบัญญัติ

ประเทศไทยเป็นสังคมพหุชาติพันธุ์และพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองที่มีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภาษา วิถีชีวิต ภูมิปัญญา และความเชื่อตามจารีตประเพณีวัฒนธรรม เป็นของตนเอง มีการตั้งถิ่นฐานอยู่ตามภูมิภาคต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มตั้งถิ่นฐานบนพื้นที่สูง กลุ่มที่อาศัยตั้งถิ่นฐานบนเกาะแก่งหรือชายฝั่งซึ่งดำรงชีพด้วยการทำประมงและมีวิถีชีวิตพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล กลุ่มที่อาศัยในป่าซึ่งดำรงชีวิตด้วยการล่าสัตว์และเก็บของป่า และกลุ่มที่ตั้งถิ่นฐานบนพื้นที่ราบซึ่งมีวิถีชีวิตกลมกลืนกับคนไทยทั่วไปแต่ยังคงอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติรับรองให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมด้วยเหตุความแตกต่างทางเชื้อชาติ มีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนาและย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติหรือประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนาของตน มีเสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ มีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ มีเสรีภาพในการร่วมกันเป็นสมาคม สหกรณ์ ฟันฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามทั้งของท้องถิ่นและของชาติ มีสิทธิจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน นอกจากนี้ ประเทศไทยยังให้การรับรองปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมืองและปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และยังให้สัตยาบันเป็นภาคีตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งพันธกรณีระหว่างประเทศที่ผูกพันประเทศไทยต้องถือปฏิบัติด้วย เนื่องจากผลการพัฒนาประเทศไทยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมจากอดีตถึงปัจจุบัน ส่งผลให้วิถีชีวิต อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประเพณี ภาษาดั้งเดิมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ได้เริ่มจางหายไปจากสังคมและยังถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมด้วยเหตุความแตกต่างแห่งเชื้อชาติและภาษา ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองในประเทศไทย ยังมีความด้อยสิทธิและไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิบางประการ เช่น การกำหนดสถานะของบุคคล การมีสิทธิอาศัยและใช้ประโยชน์ในที่ดินซึ่งมีการทับซ้อนกับ

พื้นที่อนุรักษ์หรือพื้นที่ที่อยู่ในความดูแลของทางราชการซึ่งไม่สามารถอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ได้ตามกฎหมาย ขาดการเข้าถึงการบริการสาธารณะขั้นพื้นฐาน รวมทั้งขาดการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมหรือกิจการของรัฐหรือเอกชนที่อาจกระทบต่อสิทธิ วิถีชีวิต และชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ ดังนั้นจึงสมควรให้มีกฎหมายเพื่อส่งเสริมคุ้มครองสิทธิและวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมืองในประเทศไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ความสอดคล้องของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง พ.ศ. มีความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗ ได้กำหนดให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้ ประกอบกับมาตรา ๓๑ กำหนดให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติหรือประกอบพิธีกรรมตามหลักศาสนาของตน แต่ต้องไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของปวงชนชาวไทยไม่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยของรัฐ และไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งมาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ ยังกำหนดให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ และบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ การจำกัดเสรีภาพจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ตลอดจนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๔๓ ยังบัญญัติให้บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรืองดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชนและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ประกอบกับมาตรา ๕๗ กำหนดให้รัฐต้องอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา พัฒนา บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติอีกด้วย

๓. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

เมื่อมีพระราชบัญญัตินี้ย่อมส่งผลให้ประชาชนทุกกลุ่มของประเทศมีความเสมอภาคกันในทางกฎหมาย ตลอดจนมีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติรองรับไว้ได้อย่างแท้จริง

๔. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างพระราชบัญญัตินี้บัญญัติบางประการที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ และพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ เนื่องจากเป็นกฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการอนุรักษ์พื้นที่ธรรมชาติ ป่าไม้ แหล่งต้นน้ำ ซึ่งพื้นที่บางส่วนมีความทับซ้อนกับพื้นที่ที่กลุ่มชาติพันธุ์อยู่อาศัย และทำมาหากินด้วย

๕. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัตินี้ส่งผลกระทบต่องบประมาณรายจ่ายของรัฐบาล เนื่องจากกำหนดให้มีการจัดตั้งสำนักงานขึ้นใหม่ ซึ่งจะต้องได้รับการอุดหนุนงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณจากรัฐบาล โดยงบประมาณในส่วนนี้จะมีผลต่อไปในอนาคต จึงเป็นภาระในการหารายได้ของรัฐบาลเพื่อนำมาจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีดังกล่าว

๖. การกำหนดให้มีระบบอนุญาต อนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

☐ มี

☒ ไม่มี

เหตุผลและความจำเป็น

เนื่องจากการใช้ระบบอนุญาตเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลชั้นสูง โดยห้ามมิให้กระทำการที่ต้องขออนุญาตนั้นจนกว่าจะได้รับอนุญาต และมุ่งหวังให้หน่วยงานของรัฐมีการพิจารณาอย่างรอบคอบในการใช้ระบบการควบคุม กำกับดูแลหรือการที่รัฐจะเข้าไปเกี่ยวข้องในกิจกรรม การดำเนินชีวิต หรือการประกอบธุรกิจของประชาชนเท่าที่จำเป็นโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งสมควรต้องพิจารณาตามระดับความสำคัญของกิจกรรม ประโยชน์สาธารณะ และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่ประชาชน รวมทั้งความคุ้มค่าของระบบการควบคุมหรือกำกับดูแลที่เลือกใช้ให้มีความเหมาะสม และได้สัดส่วนกับมาตรการที่เลือกใช้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันและมีแนวทางในการจำกัดการใช้ระบบอนุญาตที่ไม่จำเป็นและเป็นภาระแก่ประชาชนจนเกินสมควร โดยพระราชบัญญัตินี้เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตจึงไม่มีความจำเป็นต้องกำหนดระบบอนุญาตไว้

๗. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

☒ มี

☐ ไม่มี

เหตุผลและความจำเป็น

เพื่อให้คณะกรรมการทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการคุ้มครองสิทธิและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์และชนเผ่าพื้นเมือง ให้คำแนะนำแก่คณะรัฐมนตรีในการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการกำกับและติดตามนโยบายและมาตรการต่าง ๆ

๘. บทกำหนดโทษ

☒ ไม่มี

☐ โทษทางอาญา

☐ โทษทางปกครอง

☐ โทษปรับทางวินัย

☐ โทษอุกฤษณ์

เหตุผลและความจำเป็น

-

ส่วนที่ ๔ การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบ อันเกิดจากร่างพระราชบัญญัติ

คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ได้เปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างกฎหมาย ทางเว็บไซต์รัฐสภา www.parliament.go.th แล้วตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕

คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
จากร่างกฎหมายที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร